

**DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA UNIVERSITY,
AURANGABAD.**

Circular / Acad Sec./ UG & PG/Rev. Curri./Col. & Uni.Cam./ 2022.

It is hereby inform to all concerned that, on the recommendation of Dean of Faculty of Humanities, the Hon'ble Vice-Chancellor has accepted the following subject wise Curriculum & Regulations of Choice Based Credit & Grading System under the faculty of Humanities in his emergency powers under Section 12 [7] of the Maharashtra Public University Act, 2016 on behalf of the Academic Council.

Sr. No.	UG/PG Course Curriculum Name	Semesters
01.	B.A., B.Com. & M. A. First Year [Marathi]	Ist & IInd
02.	B. A./B.Com/ B.Sc./BFA/BSW Second Language & Optional First Year [Hindi]	Ist & IInd
03.	B. A. First Year [Urdu]	Ist & IInd
04.	B.A./ B.Com/ B.Sc. Second Language & Optional First Year [Sanskrit]	Ist & IInd
05.	B. A. First & Second Year Progressively and M.A. Second Year [Psychology]	Ist to IVth and IIIrd & IVth
06.	B. A. First Year [Geography]	Ist & IInd
07.	B. A. First Year [Political Science]	Ist & IInd
08.	B. A. First & M.A. Second Year [Sociology]	Ist & IInd and IIIrd & IVth
09.	B. A. First Year [Economics]	Ist & IInd
10.	B. A. First Year [Public Administration]	Ist & IInd
11.	B. A. First & M.A. Second Year [Thoughts of Mahatma Phule and Dr. Babasaheb Ambedkar]	Ist & IInd and IIIrd & IVth
12.	B.A. First Year Optional [Military Science]	Ist & IInd
13.	B.A./ B.Sc. Second Language & Optional First Year [Arabic]	Ist & IInd
14.	B.A. First Year Optional [Islamic Studies]	Ist & IInd

This is effective from the Academic Year 2022-23 and Onwards progressively as appended herewith.

All concerned are requested to note the contents of this circular and bring notice to the students, teachers and staff for their information and necessary action.

University campus,
Aurangabad-431 004.
Ref. No. SU/Col. & UC/UG & PG/
2022/ 3355-65

Date: 11.07.2022.

}}
}}
}}
}}
}}

*****

**Deputy Registrar,
Academic.**

:: 02 ::

Copy forwarded with compliments to:-

- 1] **The Head, all concerned departments,**
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad.
- 2] **The Principal, all affiliated colleges,**
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad.
- 3] **The Director, University Network & Information Centre, UNIC,**
with **a request to upload this Circular on University Website.**

Copy to :-

- 1] **The Director, Board of Examinations & Evaluation,**
- 2] **The Sec. Officer, [B.A.,B.Com, B.Sc. & M.A. Unit] Exam. Branch,**
- 3] **The Section Officer, [Eligibility Unit],**
- 4] **The Programmer [Computer Unit-1] Examinations,**
- 5] **The Programmer [Computer Unit-2] Examinations,**
- 6] **The In-charge, [E-Suvidha Kendra],**
- 7] **The Public Relation Officer,**
- 8] **The Record Keeper,**
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad.

-**-

DrK*110722/-

**DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA
UNIVERSITY, AURANGABAD.**

**Syllabus of
Subject: Marathi**

**B.A. I Year
Semester - I & II**

**Dean
Faculty of Humanities,
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada
University, Aurangabad.**

Effective from 2022-2023 Year

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ताराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

बी.ए.बी.एससी.प्रथम वर्ष सत्र पहिले CBCS पध्दतीनुसार जून २०२२ पासून लागू

भारतीय भाषा : अराठी (भावा-१)

संकेतांक - AECC-1 Marathi

तासिका - ५७ तास - ४५ श्रेयांक - ०३ गुण - ५० (लेखी परीक्षा-४०, प्रात्यक्षिक -१०)

अ. क्र.	घटक	अभ्यासक्रमाचा तपशील	श्रेयांक	तास
१.	काव्य विभाग	१. वचन - महात्मा बसवेश्वर २. इये मन्हाठिचिये नगरी - संत ज्ञानेश्वर ३. अबाघा रंग एक झाला - संत सोयराबाई ४. पलित तू पावना - संत कान्होपात्रा ५. बाजार - संत एकनाथ ६. चित्तं शुद्ध तरी - संत तुकाराम ७. चंदनाचा संग लाधलिया वृक्ष - संत बहिणाबाई ८. फटका - अनंत फंदी ९. तयास मानव म्हणावे का ? - सावित्रीबाई फुले १०. आम्ही कोण ? - केशवसुत ११. देव दिसला, देव कोठे ? - बहिणाबाई चौधरी १२. फुलराणी - बालकवी	०१	१५
२.	गद्य विभाग व उपयोजित मराठी	१. रंभणयाचा दृष्टांत - केशीराज बास २. मराठी ग्रंथकार सभेस पत्र - महात्मा फुले ३. स्त्री- पुरुष तुलना - ताराबाई शिंदे ४. शील व सौजन्य - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर	१५	२३

		५. कला व जीवन - साने गुरुजी ६. डोळे - अण्णा भाऊ साठे उपयोजित मराठी (०४ घटक)			
३.	प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्याय	अध्यापकांनी विद्यार्थ्यांच्या कौशल्यांना उपयुक्त असे विषय प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्यायाकारिता मार्गदर्शन करणे अपेक्षित आहे.			
			एकूण	०३	४५

प्रा. डॉ. दासू वैद्य
अध्यक्ष मराठी अभ्यासमंडळ

21/1/2023

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर अराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

बी.ए./बी.एस्सी.प्रथम वर्ष सत्र दुसरे CBCS पध्दतीनुसार जून २०२२ पासून लागू

भारतीय भाषा : अराठी (भावा-२)

संकेतांक - AECC-2 Marathi

तासिका - ५७ तास - ४५ श्रेयांक - ०३ गुण - ५० (लेखी परीक्षा-४०, प्रात्यक्षिक-१०)

अ.क्र.	घटक	अभ्यासक्रमाचा तपशील	श्रेयांक	तास
१.	काव्य विभाग	१. या झोपडीत माझ्या - राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज २. प्रार्थना - कुसुमाग्रज ३. तुझ्या मताचे - वामनदादा कर्डक ४. सांगा कसं जगायचं ? - मंगेश पाडगावकर ५. आल्या जुळून तारा - सुहासिनी इलंकर ६. समाधान - फ. म. शहाजिंदे ७. जीवनाचा शोध घेताना - वाहरू सोनवणे ८. शिकवण - नारायण कुलकर्णी कवठेकर ९. कळा सोसताना - जगदीश कदम १०. जीवाचा आटापिटा - लोकनाथ यशवंत ११. वाप म्हणायचा - इंद्रजित भालेराव १२. युद्ध - नीरजा	०१	१५
२.	गद्य विभाग	१. ज्ञात-अज्ञात अहिल्याबाई होळकर - विनया खडपेकर २. खोप - रा. रं. बोराडे ३. बिनदरती - भीमराव वाघचौरे		

	व उपयोजित मराठी	४. कर्णारोफिल - रेखा वैजल ५. निश्चल डोंगरगाव, प्रेमळ माणसं - बा. भो. शास्त्री ६. लॉरी वेकर - अतुल देऊळगावकर उपयोजित मराठी (०४ घटक)	१.५	२३
३.	प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्याय	अध्यापकांनी विद्यार्थ्यांच्या कौशल्यांना उपयुक्त असे विषय प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्यायाकारिता मार्गदर्शन करणे अपेक्षित आहे.	०.५	०७
		एकूण	०३	४५

 प्रा. डॉ. वासू वैद्य
 अध्यक्ष मराठी अभ्यासमंडळ

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ताराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

जून २०२२ पासून - नवीन अभ्यासक्रम (CBCS)

बी. ए. प्रथम (प्रथम सत्र)

अभ्यासपत्रिका १ली - ऐच्छिक मराठी

निवडक अभंग (अभंग आविष्कार)

संकेतांक- CC-1A(1) Marathi

तासिका - ५७ तास - ४५ श्रेयांक - ०३ गुण - ५० (लेखी परीक्षा-४०, प्रात्यक्षिक -१०)

अ. क्र.	घटक	अभ्यासक्रमाचा तपशील	श्रेयांक	तास
१.	संकल्पना व स्वरूप	अभंग : संकल्पना, स्वरूप व परिचय १) संत ज्ञानेश्वर १) निर्जिवां दगडांची काय करिसी सेवा । २) चोराचियासंगें क्रमितां पै पंथ । ३) कापुरा अग्नि स्नेह जाला । ४) ये सातें आलिया वोळंगा सासंगधर । २) संत नामदेव १) मनाचें मनपण सांडितां रोकडे । २) धनमानबळें नाठविसी देवा । ३) शेवटिली पाळी तेव्हा मनुष्य जन्म । ४) देहाचें ममत्व नाही जो तुटलें । ५) मिथ्या माया जाल मूगजळ बाधा । ३) संत गोरा कुंभार १) मुकिया साखर चाखाया दिधली २) केशवाचे भेटी लागले पिसें ।	०.५	०७
२.	संत ज्ञानेश्वर संत नामदेव संत गोरा कुंभार संत सेना न्हावी		०१	१५

		<p>३) निर्गुणाचा संग धरिला जो आवडी । ४) एकमेकांमाजी भाव एकविध ५) संत सेना न्हावी ६) चित नाही हातीं ७) करितां परोपकार । ८) धन कोणा कामा आले ९) जेथे वेदा न कळे पार</p>		
		<p>५) संत चोखामेळा ६) भेदाभेद कर्म नकळे त्याचे वर्म । ७) पंचही भूतांचा एकचि विटाळ । ८) कोण तो सोंबळा कोण तो वोवळा । ९) ऊंस डोंगा परी रस नव्हे डोंगा । १०) संत जनाबाई ११) पक्षी जाय दिगंतरां । १२) देहाचा पालट विटोबाचे भेटी । १३) संत भार पंढरीत । १४) माझे मनीं जें जें होतें । १५) संत एकनाथ १६) न जायेचि ताटा नित्य खटाटोप । १७) स्वहिताकारणें संगती साधूची । १८) बहुतां सुकृतीं नरदेह लाधला । १९) जें जें दृष्टी दिसे तें तें हरिरूप । २०) संत तुकाराम २१) परोपरी अवघे झाले ब्रह्मज्ञान । २२) जीवन हे मुक्त नर जाले पावन । २३) जोडोनियां धन उत्तम वेव्हारें । २४) त्याग तरी ऐसा करा । २५) पुण्य परपकार पाप ते परपीडा । २६) जळो तैसा प्रेम रंग ।</p>	०१	१५
३.	<p>संत चोखामेळा संत जनाबाई संत एकनाथ संत तुकाराम</p>			
४.	<p>प्रकल्प / प्रात्यक्षिक /</p>	<p>अध्यापकांनी विद्यार्थ्यांच्या कौशल्यांना उपयुक्त असे विषय प्रकल्प / प्रात्यक्षिक /</p>	०.५	०८

स्वाध्याय	स्वाध्यायाकारिता मार्गदर्शन करणे अपेक्षित आहे.	एकूण	०३	४५
-----------	--	------	----	----

ग्रा. डॉ. दासू वैद्य
अध्यक्ष मराठी अभ्यासमंडळ

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर वराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

बी.ए. प्रथम वर्ष सत्र पहिले CBCS पध्दतीनुसार जून २०२२ पासून लागू

विषय - मराठी (ऐच्छिक) अभ्यासक्रम (अभ्यासपत्रिका - १ ली) (पर्यायी अभ्यासपत्रिका)

साहित्याचे विशेष अध्ययन : चरित्र -आत्मचरित्र

संकेतांक-CC-1A(1) Marathi

तासिका - ५७ तास - ४५ श्रेयांक - ०३ गुण - ५० (लेखी परीक्षा -४० प्रात्यक्षिक-१०)

अ.क्र.	घटक	अभ्यासक्रमाचा तपशील	श्रेयांक	तास
१	चरित्र - आत्मचरित्र संकल्पना व स्वरूप	चरित्र - आत्मचरित्र : संकल्पना स्वरूप व परिचय	०.५	०७
२	नेमलेल्या कलाकृती	जेव्हा गुगुली राजा होतो (चरित्र) - निंबाजीराव पवार	१	१५
३		बॅरिस्टरचं कार्ट (आत्मचरित्र) - डॉ.हिमतराव बावस्कर	१	१५
४	प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्याय	अध्यापकांनी विद्यार्थ्यांच्या कौशल्यांना उपयुक्त असे विषय प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्यायाकारिता मार्गदर्शन करणे अपेक्षित आहे.	०.५	८
		एकूण	०३	४५

प्रा.डॉ.दासू वैद्य

अध्यक्ष मराठी भाषा अभ्यासमंडळ

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

बी.ए. प्रथम वर्ष सत्र पहिले CBCS पध्दतीनुसार जून २०२२ पासून लागू

विषय - मराठी (ऐच्छिक) अभ्यासक्रम (अभ्यासपत्रिका-२ री)

साहित्याचे विशेष अध्ययन : निवडक कथा (कथार्थ)

संकेतांक- CC-1A(2) Marathi

तासिका - ५७तास - ४५श्रेयांक - ०३गुण - ५० (लेखी परीक्षा -४० प्रात्यक्षिक-१०)

अ. क्र.	अभ्यासक्रमाचा तपशील	श्रेयांक	तास
१.	१) आकाश २) मला नको ना बायको ३) चैत्र ४) विद्रोह ५) पानबळी ६) अल्पभूधारक ७) शाल्य ८) नवा सूर्योदय ९) जाणीव १०) शिक्षण बॉब मारतंय ११) मेंदूची बाळं १२) रडणारी महातारी संध्याकाळ १३) बाबलच्या आयुष्यातील धादांत सत्य... जयंत पवार १४) चिरेबंद अध्यापकांनी विद्यार्थ्यांच्या कौशल्यांना उपयुक्त असे विषय प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्यायाकारिता मार्गदर्शन करणे अपेक्षित आहे.	२.५	३७
२.	एकूण	०३	४५

प्रा. डॉ. दासू वैद्य

अध्यक्ष मराठी भाषा अभ्यासमंडळ

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

बी.ए. प्रथम वर्ष सत्र पहिले CBCS पध्दतीनुसार जून २०२२ पासून लागू

विषय - मराठी (ऐच्छिक) अभ्यासक्रम (अभ्यासपत्रिका - २ री) (पर्यायी अभ्यासपत्रिका)

साहित्याचे विशेष अध्ययन : प्रवासवर्णन

संकेतांक- CC-1A(2) Marathi

तासिका - ५७ तास - ४५ श्रेयांक - ०३ गुण - ५० (लेखी परीक्षा - ४० प्रात्यक्षिक-१०)

अ. क्र.	घटक	अभ्यासक्रमाचा तपशील	श्रेयांक	तास
१	प्रवासवर्णन : संकल्पना व स्वरूप	प्रवासवर्णन : संकल्पना स्वरूप व परिचय	०.५	०७
२	नेमलेली कलाकृती	माझा प्रवास - गोडसे भटजी	१	१५
३	नेमलेली कलाकृती	माझं लंडन - मीना प्रभू	१	१५
४	प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्यय	अध्यापकांनी विद्यार्थ्यांच्या कौशल्यांना उपयुक्त असे विषय प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्यायाकारिता मार्गदर्शन करणे अपेक्षित आहे.	०.५	८
		एकूण	०३	४५

प्रा.डॉ. दासू वैद्य

अध्यक्ष मराठी भाषा अभ्यासमंडळ

डॉ. ब.बा.साहिब आंबेडकर नगरठावाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

बी.ए. प्रथम वर्ष (द्वितीय सत्र) CBCS पध्दतीनुसार जून २०२२ पासून लागू

अभ्यासपत्रिका ३ री - ऐच्छिक मराठी

निवडक ललित वाद्य (ललितवांश)

संकेतांक- CC-1B(3) Marathi

(तासिका - ५७ तास - ४५ श्रेयांक - ०३ गुण - ५० (लेखी परीक्षा -४० प्रात्यक्षिक-१०)

अ. क्र.	घटक	अभ्यासक्रमाचा तपशील	श्रेयांक	तास
१.	ललित गद्य संकल्पना व स्वरूप	ललित गद्य संकल्पना स्वरूप व परिचय.	०.५	०७
२.	नेमलेली कलाकृती	१. बा शेतकऱ्या ऊढ! - साने गुरुजी २. पैस - दुर्गा भागवत ३. गांधी आमचा कोण लागतो? - अनंत भालेराव ४. विघ्न संतोषी - विजय तेंडुलकर ५. महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांस पत्र - शरद जोशी ६. वन्यजीव निरीक्षणाची किमया - मारुती चितमपल्ली ७. औरंगाबाद : महाराष्ट्रातील दिल्ली - सुधीर रसाळ ८. अरण्यातील आत्मभान - महेश एलकुंचवार ९. आपली फुलवण्याचीही आणि फुलवण्याचीही क्षमता ओळखूया - आ.ह.साळुंखे १०. शब्दांच्या संध्याकाळी - श्रीनिवास विनायक कुलकर्णी ११. यशवंतराव: साधे, सुसंस्कृत, मायाळू - अनिल अवचट १२. लेखक व्हायचं तर... जिवाळा आणि तटस्थता हवी - दत्ता भगत	१	१५
३.	नेमलेली कलाकृती		१	१५

		१३. सुभाष सानपाची गोष्ट - नागनाथ कोतापल्ले			
४.	प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्याय	अध्यापकांनी विद्यार्थ्यांच्या कौशल्यांना उपयुक्त असे विषय प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्यायाकरिता मार्गदर्शन करणे अपेक्षित आहे.	०.५	८	
		एकूण	०३	४५	

प्रा. डॉ. दासू वैद्य
अध्यक्ष मराठी भाषा अभ्याससंघ

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर वराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

बी.ए. प्रथम वर्ष (द्वितीय सत्र) CBCS पध्दतीनुसार जून २०२२ पासून लागू

विषय - मराठी (ऐच्छिक) अभ्यासक्रम (अभ्यासपत्रिका -३ री) (पर्यायी अभ्यासपत्रिका)

साहित्याचे विशेष अध्ययन : विज्ञानकथा

संकेतांक- CC-1B (3) Marathi

(तासिका - ५७ तास - ४५ श्रेयांक - ०३ गुण - ५० (लेखी परीक्षा -४० प्रात्यक्षिक-१०)

अ. क्र.	घटक	अभ्यासक्रमाचा तपशील	श्रेयांक	तास
१.	विज्ञानकथा संकल्पना व स्वरूप	विज्ञान कथा : संकल्पना स्वरूप व परिचय	०.५	०७
२.	नेमलेली कलाकृती	१. यक्षाची देणगी - जयंत नारळीकर	१	१५
३.	नेमलेली कलाकृती	२. दुसरा आइनस्टाईन - लक्ष्मण लोंढे	१	१५
४.	प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्याय	अध्यापकांनी विद्यार्थ्यांच्या कौशल्यांना उपयुक्त असे विषय प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्यायाकारिता मार्गदर्शन करणे अपेक्षित आहे.	०.५	८
		एकूण	०३	४५

प्रा. डॉ. दासू वैद्य

अध्यक्ष मराठी भाषा अभ्यासमंडळ

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

बी.ए. प्रथम वर्ष (द्वितीय सत्र) CBCS पध्दती नुसार जून २०२२ पासून लागू

अभ्यासपत्रिका X थी - ऐच्छिक मराठी

निवडक आधुनिक कविता

संकेतांक- CC-1B(4)Marathi

तासिका - ५७ तास - ४५ श्रेयांक - ०३ गुण - ५० (लेखी परीक्षा - ४० प्रात्यक्षिक - १०)

अ.क्र.	घटक	अभ्यासक्रमाचा तपशील	श्रेयांक	तास
१.	आधुनिक कविता	आधुनिक कविता : संकल्पना, स्वरूप व परिचय	०.५	०७
	१) ना. धों. महानोर २) अनुराधा पाटील	सुना सोन्याचा पिंपळ (१ ते ५) (कवितासंग्रह - प्रार्थना दयाधना) १) आपल्याला नव्हती, २) उलटताहेत नुसतीच, ३) पत्ता बदलला तरी, ४) वाहत्या गंगेत, ५) उजाड गावठाणात ('कदाचित अजूनही' कवितासंग्रहातून)		
२.	३) इलाही जमादार	१) इतक्या उंचीवरून जग हे पाहतेस आता २) देखाव्यातून भक्ती दिसते ईश्वर दिसतो ३) जोवर आहे काळ आणखी स्थान माणसा ४) नसते धंदे करू नको तू सांगात असतो ५) दास बनोनी सखे तुझा मी मनापासुनी सेवा केली ('आभास' - गजल संग्रहातून)	२	३०
	४) प्रज्ञा दया पवार	१) हे दुःख नाही फक्त माझं २) अनवट ३) कारावास ४) माझा बाप आहेस ५) विठाबाई भाऊ मांग नारायणगावकर (उत्कट जीवघेण्या धर्मीवर - कवितासंग्रहातून)		
	५) श्रीकांत देशमुख	१) भूमी सावरण्याची गोष्ट २) निर्दण-या बाया ३) कास्तकाराचा मृत्यू ४) मातीआड झाल्यानंतर ५) गावात शिरताना ('बोलावें ते आम्ही' - कवितासंग्रहातून)		
	६) सौमित्र	१) गुलबी २) पुस्तक ३) तुमच्या कवितेत ४) रेन मशीन ५) आईला वाटत असेल ('बाऊल')		
३.	७) कल्पना दुधाळ	१) गणगोत २) अफवाही नाहीत या ३) धरणातलं पाणी आटल्यावर ४) परिवर्तनाव्या नावानं ५) म्हणतारा ('धगा असतेच आसपास' - कवितासंग्रहातून)		
	प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्याय	अध्यापकांनी विद्यार्थ्यांच्या कौशल्यांना उपयुक्त असे विषय प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्यायाकारिता मार्गदर्शन करणे अपेक्षित आहे.	०.५	८
		एकूण	०३	४५

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ताराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए. प्रथम वर्ष सत्र दुसरे CBCS पध्दतीनुसार जून २०२२ पासून लागू

विषय - मराठी (ऐच्छिक) अभ्यासक्रम (अभ्यासपत्रिका - ४ थी) (पर्यायी अभ्यासपत्रिका)

साहित्याचे विशेष अध्ययन : बालसाहित्य

संकेतांक - CC-1B(4) Marathi

तासिका - ५७ तास - ४५ श्रेयांक - ०३ गुण - ५० (लेखी परीक्षा - ४० प्रात्यक्षिक-१०)

अ. क्र.	घटक	अभ्यासक्रमाचा तपशील	श्रेयांक	तास
१	बालसाहित्य : संकल्पना व स्वरूप	बालसाहित्य : संकल्पना स्वरूप व परिचय	०.५	०७
२	नेमलेली कलाकृती	शिवाची वाडी - महावीर जोधळे (बालकादंबरी) मिशी हरवली आहे - सूर्यकांत सराफ (बालनाट्य)	१	१५
३	नेमलेली कलाकृती	भारतीय श्रेष्ठ बालकथा - संपा. - बाबा भांड	१	१५
४	प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्याय	अभ्यापकांनी विद्यार्थ्यांच्या कौशल्यांना उपयुक्त असे विषय प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्यायाकारिता मार्गदर्शन करणे अपेक्षित आहे.	०.५	८
		एकूण	०३	४५

प्रा. डॉ. दासू वैद्य

अध्यक्ष मराठी भाषा अभ्यासमंडळ

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

मराठी विषयाचा पुनर्रचित अभ्यासक्रम जून २०२२

प्रथम वर्ष कला (F.Y. B.A.)

निवड आधारित श्रेयांक पद्धत

Choice Based Credit System (CBCS)

सत्र	अभ्यासपत्रिकेचे नाव	मराठी	अभ्यासपत्रिका क्रं.	संकेतांक	स्वरूप
पहिले	भारतीय भाषा - मराठी (भाग -१) (मायबोली)	भारतीय भाषा	अभ्यासपत्रिका - १ ली	<u>AECC-1</u> Marathi	नियमित
दुसरे	भारतीय भाषा - मराठी (भाग-२) (मायबोली)	भारतीय भाषा	अभ्यासपत्रिका - २ री	<u>AECC-2</u> Marathi	नियमित
पहिले	निवडक अभंग (अभंग आविष्कार)	ऐच्छिक	अभ्यासपत्रिका - १ ली	<u>CC-1A(1)</u> Marathi	नियमित
	साहित्याचे विशेष अध्ययन : चरित्र - आत्मचरित्र	ऐच्छिक	अभ्यासपत्रिका - १ ली	<u>CC-1A(1)</u> Marathi	पर्यायी
पहिले	निवडक कथा (कथार्थ)	ऐच्छिक	अभ्यासपत्रिका - २ री	<u>CC-1A(2)</u> Marathi	नियमित
	साहित्याचे विशेष अध्ययन : प्रवासवर्णन	ऐच्छिक	अभ्यासपत्रिका - २ री	<u>CC-1A(2)</u> Marathi	पर्यायी
दुसरे	निवडक ललित गद्य (ललित गंध)	ऐच्छिक	अभ्यासपत्रिका - ३ री	<u>CC-1B(3)</u> Marathi	नियमित
	साहित्याचे विशेष अध्ययन : विज्ञानकथा	ऐच्छिक	अभ्यासपत्रिका - ३ री	<u>CC-1B(3)</u> Marathi	पर्यायी
दुसरे	निवडक आधुनिक कविता	ऐच्छिक	अभ्यासपत्रिका - ४ थी	<u>CC-1B(4)</u> Marathi	नियमित
	साहित्याचे विशेष अध्ययन : बालसाहित्य	ऐच्छिक	अभ्यासपत्रिका - ४ थी	<u>CC-1B(4)</u> Marathi	पर्यायी

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

जून २०२२ पासून- नवीन अभ्यासक्रम (CBCS)

बी.ए.,बी.एस्सी प्रथम वर्ष (प्रथम सत्र)

भारतीय भाषा : मराठी (भाग-१)

अभ्यासपत्रिका-१ ली

संकेतांक - AECC-1 Marathi

उद्दिष्टे -

- १) मराठीतील वैविध्यपूर्ण सृजनाविष्काराचा आस्वाद घेण्याची अभिरूची निर्माण करून कलाकृतीतील सौंदर्यस्थळांचा शोध घेण्याची वृत्ती वाढीस लावणे.
- २) विद्यार्थ्यांमध्ये नीतिमूल्यांचे व वैज्ञानिक जाणिवांचे संस्करण करणे.
- ३) राष्ट्रीय एकात्मता व बंधुभाव वाढीस लागण्यास मदत करणे.
- ४) निवडक गद्य व काव्याच्या अनुषंगाने मराठी साहित्यातील विविध प्रवाहांचा परिचय करून देणे.
- ५) उपयोजित मराठीच्या माध्यमातून रोजगाराभिमुख शिक्षण देऊन व्यावसायिक वृत्ती वाढविणे व स्वावलंबी बनवण्यास मदत करणे.
- ६) भाषिक लेखनाचा स्तर उंचावण्यास मदत करणे.
- ७) सर्जनासाठी विद्यार्थ्यांना उद्युक्त करणे.

(सत्र- पहिले) (मायबोली)

काव्य विभाग

१. वचन - महात्मा बसवेश्वर
२. इये मन्हाठिचिये नगरी - संत ज्ञानेश्वर
३. अवघा रंग एक झाला - संत सोयराबाई
४. पतित तू पावना - संत कान्होपात्रा

५. बाजार - संत एकनाथ
६. चित्त शुद्ध तरी - संत तुकाराम
७. चंदनाचा संग लाधलिया वृक्ष - संत बहिणाबाई
८. फटका - अनंत फंदी
९. तयास मानव म्हणावे का ? - सावित्रीबाई फुले
१०. आम्ही कोण ? - केशवसुत
११. देव दिसला, देव कोठे ? - बहिणाबाई चौधरी
१२. फुलराणी - बालकवी

गद्य विभाग

१. रुंभणेयाचा दृष्टांत - केशीराज बास
२. मराठी ग्रंथकार सभेस पत्र - महात्मा फुले
३. स्त्री- पुरुष तुलना - ताराबाई शिंदे
४. शील व सौजन्य - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
५. कला व जीवन - साने गुरुजी
६. डोळे - अण्णा भाऊ साठे

उपयोजित मराठी

१. लेखन विषयक नियम
२. विरामचिन्हे
३. ब्लॉग लेखन
४. गीत लेखन

प्रकल्प लेखन

१. शिबिरातील रोजनिशी
२. प्रवास नोंदी
३. मुलाखत (कामगार, छोटे व्यावसायिक, रोजंदारीवरील कामगार)
४. ओवी संकलन व विश्लेषण

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

जून २०२२ पासून- नवीन अभ्यासक्रम (CBCS)

बी.ए.,बी.एस्सी प्रथम वर्ष (द्वितीय सत्र) अभ्यासपत्रिका-२ री

संकेतांक - AECC-2 Marathi

भारतीय भाषा : मराठी (भाग-२)

(मायबोली)

काव्य विभाग

१. या झोपडीत माझ्या - राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज
२. प्रार्थना - कुसुमाग्रज
३. तुझ्या मताचे - वामनदादा कर्डक
४. सांगा कसं जगायचं ? - मंगेश पाडगावकर
५. आल्या जुळून तारा - सुहासिनी इर्लेकर
६. समाधान - फ.म. शहाजिंदे
७. जीवनाचा शोध घेताना - वाहरू सोनवणे
८. शिकवण - नारायण कुलकर्णी कवठेकर
९. कळा सोसताना - जगदीश कदम
१०. जीवाचा आटापिटा - लोकनाथ यशवंत
११. बाप म्हणायचा - इंद्रजित भालेराव
१२. युद्ध - नीरजा

गद्य विभाग

१. ज्ञात-अज्ञात अहिल्याबाई होळकर - विनया खडपेकर
२. खोप - रा.रं.बोराडे
३. बिनदरदी - भीमराव वाघचौरे
४. क्लोरोफिल - रेखा बैजल
५. निश्चल डोंगरगाव, प्रेमळ माणसं - बा.भो.शास्त्री

६. लॉरी बेकर - अतुल देऊळगावकर

उपयोजित मराठी

- १) पुस्तक परीक्षण
- २) नाट्य परीक्षण (प्रयोगाचे आकलन)
- ३) पटकथा (संकल्पना समजून घेणे.)
- ४) जाहिरात लेखन

प्रकल्प लेखन

प्रकल्प लेखनाच्या संदर्भात पुढील विषयाच्या अनुषंगाने ०१ श्रेयांकात अध्यापकाने मार्गदर्शन करणे अभिप्रेत आहेत.

- १) म्हणी संकलन व विश्लेषण
- २) घोषवाक्य (वेगवेगळ्या विषयावरील दहा घोषवाक्य तयार करून विश्लेषण करणे)
- ३) संवादलेखन
- ४) मुलाखत (साहित्यिक, लोकप्रतिनिधी, प्रशासक, कर्तबगार व्यक्ती)

टीप : प्रकल्प लेखनासाठी प्रत्येक सत्रात उपनिर्देशित विषयातील एखादा विषय निवडून २००० शब्द मर्यादित लिहावा.

भारांश : काव्य -१५, गद्य- १५, उपयोजित मराठी १० गुण, प्रकल्पलेखन -१० गुण = एकूण ५० गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

[४० गुण]

सूचना :

- पहिला प्रश्न सोडविणे अनिवार्य

प्रश्न १ ला : १) बहुपर्यायी - १० गुण

प्रश्न २ रा : पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) १० गुण

प्रश्न ३ रा : पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) १० गुण

प्रश्न ४था : टीपा लिहा . (कोणतेही दोन) १० गुण

(उपरोक्त प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप सर्व अभ्यासपत्रिकांना लागू आहे.)

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

जून २०२२ पासून - नवीन अभ्यासक्रम (CBCS)

बी.ए.प्रथम (प्रथम सत्र)

अभ्यासपत्रिका १ली - ऐच्छिक मराठी

निवडक अर्भंग (अर्भंग आविष्कार)

उद्दिष्टे -

- १) संत साहित्याचा आणि त्या प्रवाहाचा परिचय करून देणे.
- २) 'अर्भंग' प्रकाराचे स्वरूप विशेष (फॉर्म) लक्षात आणून देणे.
- ३) निवडक अर्भंगातील आशय व अभिव्यक्ती समजून सांगतानाच अर्भंगातील मूल्यविचार उलगडून दाखवणे.
- ४) संतांच्या अर्भंग रचनेतील पृथगात्मता व साम्य स्थळांचा उलगडा करणे.
- ५) आजच्या काळात अर्भंगाची उपयुक्तता सांगतानाच 'अर्भंग'चे अक्षरत्व व कालातीतता सिद्ध करणे.

अभ्यासक्रम

१) संत ज्ञानेश्वर

- १) निर्जिवां दगडांची काय करिसि सेवा ।
- २) चोराचियासंगें क्रमितां पै पंथ ।
- ३) कापुरा अग्नि स्नेह जाला ।
- ४) ये सातें आलिया वोळंगा सारंगधरु ।

३) संत गोरा कुंभार

- १) मुकिया साखर चाखाया दिधली
- २) केशवाचे भेटी लागले पिसें ।
- ३) निर्गुणाचा संग धरिला जो आवडी ।
- ४) एकमेकांमाजी भाव एकविध

२) संत नामदेव

- १) मनाचें मनपण सांडितां रोकडे ।
- २) धनमानबळें नाठविसी देवा ।
- ३) शेवटिली पाळी तेव्हा मनुष्य जन्म ।
- ४) देहाचें ममत्व नाही जों तुटलें ।
- ५) मिथ्या माया जाल मृगजळ बाधा ।

४) संत सेना न्हावी

- १) चित्त नाही हातीं
- २) करितां परोपकार ।
- ३) धन कोणा कामा आले
- ४) जेथे वेदा न कळे पार

५) संत चोखामेळा

- १) भेदाभेद कर्म नकळे त्याचे वर्म ।
- २) पंचही भूतांचा एकचि विटाळ ।
- ३) कोण तो सोंवळा कोण तो वोवळा ।
- ४) ऊस डोंगा परी रस नव्हे डोंगा ।

६) संत जनाबाई

- १) पक्षी जाय दिगंतरां ।
- २) देहाचा पालट विठोबाचे भेटी ।
- ३) संत भार पंढरीत ।
- ४) माझे मनीं जें जें होतें ।

७) संत एकनाथ

- १) न जायेचि ताठा नित्य खटाटोप ।
- २) स्वहिताकारणें संगती साधूची ।
- ३) बहुतां सुकृतीं नरदेह लाधला ।
- ४) जें जें दृष्टी दिसे तें तें हरिरूप ।

८) संत तुकाराम

- १) घोघरी अवघे झाले ब्रह्मज्ञान ।
- २) जीवन हे मुक्त नर जाले पावन ।
- ३) जोडोनियां धन उत्तम वेव्हारें ।
- ४) त्याग तरी ऐसा करा ।
- ५) पुण्य परपकार पाप ते परपीडा ।
- ६) जळो तैसा प्रेम रंग ।

प्रकल्प लेखन

- १) आपल्या आवडीनुसार एका संताचे चरित्र लेखन करा.
- २) कोणत्याही एका संताच्या पाच अभागांचे रसग्रहण (नोट: अभ्याक्रमातील अभागाव्यतिरिक्त आपल्या आवडीनुसार संत निवडावेत.)
- ३) संतांच्या रचनेतील
१) अंधश्रद्धा निर्मूलन   २) पर्यावरण विचार
३) सामाजिक समता   ४) वैज्ञानिक दृष्टिकोन
यापैकी कोणत्याही एका विषयावर २००० शब्द मर्यादित प्रकल्प तयार करणे.
- ४) मुलाखत.
अ) कीर्तनकाराची मुलाखत
ब) प्रवचनकार
क) भारुडकार

टीप : वरीलपैकी कोणताही एक विषय निवडून विद्यार्थ्यांनी २००० शब्दांपर्यंत प्रकल्प पूर्ण करणे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

(पर्यायी अभ्यासपत्रिका)

जून २०२२ पासून- नवीन अभ्यासक्रम (CBCS)

बी.ए. प्रथम वर्ष (प्रथम सत्र)

संकेतांक - CC-1A(1) Marathi

मराठी (ऐच्छिक) अभ्यासपत्रिका-१ (पर्यायी अभ्यासपत्रिका)

साहित्याचे विशेष अध्ययन : चरित्र-आत्मचरित्र

उद्दिष्टे -

- १) चरित्र-आत्मचरित्र प्रकाराचे स्वरूप-विशेष यांची माहिती देणे.
- २) चरित्र-आत्मचरित्र परंपरा व प्रकारांचा परिचय करून देणे.
- ३) निवडक चरित्र-आत्मचरित्र माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या आकलन व आस्वादात्मक वाढीला चालना देणे.
- ४) निवडक चरित्र-आत्मचरित्रांच्या आधारे विद्यार्थ्यांना कलामूल्ये व जीवनमूल्ये यांचा परिचय करून देत मूल्यांचे संस्करण करणे.
- ५) वाङ्मयीन अभिरूची वाढीस लावून विद्यार्थ्यांना चरित्र-आत्मचरित्र सृजनाविष्कारास उद्युक्त करणे.
- ६) चरित्र-आत्मचरित्र लेखनातील वाङ्मयीन मूल्ये व भाषिक रूपे लक्षात आणून देणे.
- ७) चरित्र-आत्मचरित्रांच्या अनुषंगाने समकालीन जाणिवा व तत्कालीन सामाजिक स्थिती जाणून घेण्यास मदत करणे.

अभ्यासक्रम

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेल्या साहित्यकृती

- १) जेव्हा गुराखी राजा होतो. (चरित्र) - निंबाजीराव पवार, राजहंस प्रकाशन
- २) बॅरिस्टरचं कार्ट. (आत्मचरित्र) - डॉ. हिम्मतराव बावस्कर, मॅजेस्टिक प्रकाशन

प्रकल्प लेखन

- कोणत्याही एका चरित्र - आत्मचरित्राचे परीक्षण लिहा.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

जून २०२२ पासून- नवीन अभ्यासक्रम (CBCS)

बी.ए. प्रथम (प्रथम सत्र)

अभ्यासपत्रिका २ री- ऐच्छिक मराठी

निवडक कथा (कथार्थ)

संकेतांक-CC-1A(2)Marathi

उद्दिष्टे-

- १) कथा वाङ्मय प्रकाराचे स्वरूप-विशेष व प्रेरणा यांची माहिती देणे.
- २) कथा वाङ्मयाची परंपरा, विविध प्रवाह, प्रकारांचा परिचय करून देणे.
- ३) निवडककथांच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या आकलन व आस्वादात्मक वाढीला चालना देणे.
- ४) निवडक कथांच्या आधारे विद्यार्थ्यांना कलामूल्ये व जीवनमूल्ये यांचा परिचय करून देत मूल्यांचे संस्करण करणे.
- ५) वाङ्मयीन अभिरूची वाढीस लावून विद्यार्थ्यांना कथात्म सृजनाविष्कारास उद्युक्त करणे .
- ६) कथेची वाङ्मयीन मूल्ये व भाषिक रूपे लक्षात आणून देणे .
- ७) कथेच्या अनुषंगाने समकालीन जाणिवा व तत्कालीन सामाजिक स्थिती समजून घेण्यास मदत करणे.

निवडक कथा

१) आकाश	बी. रघुनाथ
२) मला नको ना बायको	प्र.के.अत्रे
३) चैत्र	जी. ए. कुलकर्णी
४) विद्रोह	बाबुराव बागुल
५) पानबळी	भास्कर चंदनशिव
६) अल्पभूधारक	बाबाराव मुसळे
७) शल्य	उर्मिला पवार
८) नवा सूर्योदय	भारत सासणे
९) जाणीव	छाया महाजन
१०) शिक्षण बोंब मारतंय	अविनाश डोळस
११) मेंदूची बाळं	सुबोध जावडेकर

१२)	रडणारी म्हातारी संध्याकाळ	राजन खान
१३)	बाबलच्या आयुष्यातील धादांत सत्य...	जयंत पवार
१४)	चिरेबंद	आसाराम लोमटे

प्रकल्प लेखन

प्रकल्प लेखनविषयी अध्यापकाने पुढील विषयावर ०.५ श्रेयांकामध्ये मार्गदर्शन करणे अभिप्रेत आहे.

- १) कथा/ कथा संग्रहाचे परीक्षण करा.(आवडीनुसार २००० शब्द मर्यादा)
- २) कथाकाराची मुलाखत (२००० शब्द मर्यादा)
- ३) कथा लेखन (स्वलिखित)
- ४) कथा प्रकाराचा परिचय

टीप : वरील पैकी कोणताही एक विषय निवडून विद्यार्थ्यांनी २००० शब्दांपर्यंत प्रकल्प पूर्ण करणे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

(पर्यायी अभ्यासपत्रिका)

जून २०२२ पासून- नवीन अभ्यासक्रम (CBCS)

बी.ए. प्रथम वर्ष (प्रथम सत्र)

मराठी (ऐच्छिक) अभ्यासपत्रिका-२ (पर्यायी अभ्यासपत्रिका)

साहित्याचे विशेष अध्ययन : प्रवासवर्णन

संकेतांक - CC-1A(2) Marathi

उद्दिष्टे-

- १) प्रवासवर्णन या वाङ्मय प्रकाराची माहिती करून देणे.
- २) लेखकाच्या काळातील स्पंदने व कलावंताची संवेदनशीलता उलगडून दाखवणे.
- ३) प्रवासवर्णन या वाङ्मय प्रकाराच्या आकलन व आस्वादाची क्षमता वाढीला लावणे. तसेच एक रसिक वाचक निर्माण करणे.
- ४) प्रवासवर्णनाच्या माध्यमातून सामाजिक बांधिलकीची मूल्ये रुजविणे.
- ५) प्रवासवर्णनातील आशय व अभिव्यक्तीचे स्वरूप न्याहाळणे.

अभ्यासक्रम

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेल्या साहित्यकृती :

१) माझा प्रवास - गोडसे भटजी

२) माझं लंडन - मीना प्रभू

प्रकल्प लेखन

- सहलीचा वृत्तांत लिहा.
- आवडलेल्या प्रवास वर्णनपर ग्रंथाचा परिचय करून द्या.
- प्रवास केल्याने जीवनात येणारी समृद्धता (निबंध लिहा.)

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

जून २०२२ पासून- नवीन अभ्यासक्रम (CBCS)

बी.ए. प्रथम (द्वितीय सत्र)

अभ्यासपत्रिका ३ री - ऐच्छिक मराठी

निवडक ललित गद्य (ललित गंध)

संकेतांक - CC-1B(3) Marathi

उद्दिष्टे-

- १) ललित गद्याचे स्वरूप विशेष व परंपरा यावर प्रकाश टाकणे.
- २) इतर वाङ्मयप्रकारापेक्षा ललित गद्याचे वेगळेपण उलगडून दाखवणे.
- ३) ललित लेखकाच्या तरल, संवेदनशील, विचारशील प्रवृत्तीचा शोध व त्या प्रवृत्तीचा लेखनास झालेला स्पर्श आणि त्यातून निर्माण झालेले सौंदर्य याचा शोध घेणे.
- ४) निवडक लेखकांच्या ललित लेखांची भिन्न प्रकृती व त्यातील साम्यता यांचा उलगडा करणे.
- ५) लालित्याच्या अंगाने जाणाऱ्या विविध लेखांचा परिचय करून देऊन विद्यार्थ्यांना ललित लेखनाच्या सर्जनशीलतेसाठी उद्युक्त करणे.

ललित गद्य

- १) बा शेतकऱ्या ऊठ! - साने गुरुजी
- २) पैस - दुर्गा भागवत
३. गांधी आमचा कोण लागतो? - अनंत भालेराव
४. विघ्न संतोषी - विजय तेंडुलकर
५. महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांस पत्र - शरद जोशी
६. वन्यजीव निरीक्षणाची किमया - मारुती चितमपल्ली
७. औरंगाबाद : महाराष्ट्रातील दिल्ली - सुधीर रसाळ
८. अरण्यातील आत्मभान - महेश एलकुंचवार

९. आपली फुलण्याचीही आणि फुलवण्याचीही क्षमता ओळखू - आ.ह.साळुंखे
१०. शब्दांच्या संध्याकाळी - श्रीनिवास विनायक कुलकर्णी
११. यशवंतरावः साधे, सुसंस्कृत, मायाळू - अनिल अवचट
१२. लेखक व्हायचं तर....जिव्हाळा आणि तटस्थता हवी - दत्ता भगत
१३. सुभाष सानपाची गोष्ट - नागनाथ कोत्तापल्ले

प्रकल्प लेखन

प्रकल्प लेखनविषयी अध्यापकाने पुढील विषयावर ०.५ श्रेयांकामध्ये मार्गदर्शन करणे अभिप्रेत

- १) ललित गद्य वाङ्मयप्रकारचा परिचय.
- २) ललित लेखसंग्रहाचा परिचय.
- ३) ललित लेखसंग्रहावरील गटचर्चा व त्याचा अहवाल लेखन .
- ४) अभ्यासलेल्या ललित लेखांच्या आधारे एखादा विषय निवडून ललित लेख लिहावा.

टीप: वरीलपैकी कोणताही एक विषय निवडून विद्यार्थ्यांनी २००० शब्दांपर्यंत प्रकल्प पूर्ण करणे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

(पर्यायी अभ्यासपत्रिका)

जून २०२२ पासून- नवीन अभ्यासक्रम (CBCS)

बी.ए. प्रथम वर्ष (द्वितीय सत्र)

मराठी (ऐच्छिक) अभ्यासपत्रिका-३ (पर्यायी अभ्यासपत्रिका)

साहित्याचे विशेष अध्ययन : विज्ञानकथा

संकेतांक - CC-1B(3) Marathi

उद्दिष्टे-

- १) विज्ञानकथेची स्वरूप वैशिष्टे लक्षात आणून देणे.
- २) विद्यार्थ्यांमध्ये वैज्ञानिक जाणिवा निर्माण करणे.
- ३) विज्ञानकथेचे आकलन व आस्वादाची क्षमता वाढीला लावणे. तसेच एक रसिक वाचक निर्माण करणे.
- ४) विज्ञानकथेच्या माध्यमातून काल्पनिकता आणि वैज्ञानिकता यातील फरक लक्षात आणून देणे.

अभ्यासक्रम

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेल्या कलाकृती

- १) यक्षाची देणगी - जयंत नारळीकर
- २) दुसरा आइनस्टाईन - लक्ष्मण लोंढे

प्रकल्प लेखन

- आवडलेल्या वैज्ञानिक कथासंग्रहाचा परिचय करून द्या.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

जून २०२२ पासून- नवीन अभ्यासक्रम (CBCS)

बी.ए. प्रथम (द्वितीय सत्र)

अभ्यासपत्रिका ४ थी - ऐच्छिक मराठी

निवडक मराठी कविता (आधुनिक)

संकेतांक - CC-1B(4) Marathi

उद्दिष्टे -

- १) कविता वाङ्मयप्रकाराची माहिती करून देणे.
- २) कवितेच्या माध्यमातून कवितेच्या काळातील स्पंदने व कलावंताची संवेदनशीलता उलगडून दाखवणे.
- ३) कविता या वाङ्मयप्रकाराच्या आकलन व आस्वादाची क्षमता वाढीला लावणे. तसेच एक रसिक वाचक निर्माण करणे.
- ४) मूल्याधारित कवितेच्या माध्यमातून सामाजिक बांधिलकीची मूल्ये रुजविणे.
- ५) काव्याचे प्रवाह, प्रवृत्ती, अभिव्यक्ती यांचा परिचय करून देणे.
- ६) निवडक कवींच्या कवितेतील आशय व अभिव्यक्ती याचे स्वरूप न्याहाळणे.

अभ्यासक्रम

(प्रत्येकी ५ कविता)

- १) ना. धों. महानोर
- २) अनुराधा पाटील
- ३) इलाही जमादार
- ४) प्रज्ञा दया पवार
- ५) श्रीकांत देशमुख
- ६) सौमित्र
- ७) कल्पना दुधाळ

प्रकल्प लेखन

प्रकल्प लेखनविषयी अध्यापकाने पुढील विषयावर ०.५ श्रेयांकामध्ये मार्गदर्शन करणे अभिप्रेत

१) कविता वाङ्मय प्रकारचा परिचय करून द्या.

२) कविता संग्रहाचा परिचय.

३) कविता संग्रहावरील गटचर्चा व त्याचा अहवाल लेखन.

४) निवडक २५ कवितांचा हस्तलिखित कवितासंग्रह (तुमच्या अभिप्रायासह) तयार करा.

टीप : वरीलपैकी कोणताही एक विषय निवडून विद्यार्थ्यांनी २००० शब्दांपर्यंत प्रकल्प पूर्ण करणे.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

(पर्यायी अभ्यासपत्रिका)

जून २०२२ पासून- नवीन अभ्यासक्रम (CBCS)

बी.ए. प्रथम वर्ष (द्वितीय सत्र)

मराठी (ऐच्छिक) अभ्यासपत्रिका-४ (पर्यायी अभ्यासपत्रिका)

साहित्याचे विशेष अध्ययन : बालसाहित्य

संकेतांक - CC-1B(4) Marathi

उद्दिष्टे -

- १) बालसाहित्याचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये लक्षात आणून देणे.
- २) बालसाहित्याविषयी विद्यार्थ्यांमध्ये गोडी निर्माण करणे.
- ३) बालसाहित्य आकलन व आस्वादाची क्षमता वाढीला लावणे. तसेच एक रसिक वाचक निर्माण करणे.
- ४) बालसाहित्याच्या माध्यमातून बालसाहित्य सृजनाविष्कारास उद्युक्त करणे.

अभ्यासक्रम

अभ्यासक्रमासाठी नेमलेल्या कलाकृती

- १) शिवाची वाडी - महावीर जोधळे (बाल कादंबरी)
- २) मिशी हरवली आहे - सूर्यकांत सराफ (बालनाट्य)
- ३) भारतीय श्रेष्ठ बालकथा - संपादक - बाबा भांड

प्रकल्प लेखन

- आवडलेल्या बाल साहित्यकृतीचा परिचय करून द्या.

डॉ. दासू कुलकर्णी

**DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA
UNIVERSITY, AURANGABAD.**

**Syllabus of
Subject: Marathi**

**B.Com. I Year
Semester - I & II**

Dean
Faculty of Humanities,
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada
University, Aurangabad. .

Effective from 2022-2023 Year

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

जून २०२२ पासून- नवीन अभ्यासक्रम (CBCS)
बी.कॉम.प्रथम वर्ष (प्रथम सत्र) अभ्यासपत्रिका-१

भारतीय भाषा : मराठी (भाग -१)

संकेतांक- MAR - 01

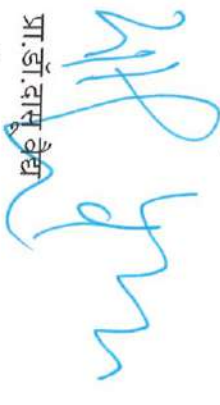
तासिका - ५७ तास - ४५ श्रेयांक - ०३ गुण - १०० (लेखी परीक्षा -८० प्रात्यक्षिक-२०)

अ. क्र.	घटक	अभ्यासक्रमाचा तपशील	श्रेयांक	तास
१.	काव्य विभाग	१. वचन - महात्मा बसवेश्वर २. इये मन्हाठिचिये नगरी - संत ज्ञानेश्वर ३. अबधा संग एक झाला - संत सोयराबाई ४. पतित तू पावना - संत कान्होपात्रा ५. बाजार - संत एकनाथ ६. चिंत शुद्ध तरी - संत तुकाराम ७. चंदनाचा संग लाथलिया वृक्ष - संत बहिणाबाई ८. फटका - अनंत फंदी ९. तयास मानव म्हणावे का ? - सावित्रीबाई फुले १०. आम्ही कोण ? - केशवसुत ११. देव दिसला, देव कोठे ? - बहिणाबाई चौधरी १२. फुलराणी - बालकवी	०१	१५
२.	गाद्य विभाग	१. रंभणायाचा दृष्टांत - केशीराज बास २. मराठी ग्रंथकार सभेस पत्र - महात्मा फुले ३. स्त्री-पुरुष तुलना - ताराबाई शिंदे ४. शील व सौजन्य - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर	०१	१६

		५. कला व जीवन - साने गुरुजी ६. डोळे - अण्णा भाऊ साठे		
३.	उपयोजित मराठी	१. लेखन विषयक नियम २. विरामचिन्हे ३. बर्लांग लेखन ४. गीत लेखन ५. पत्रलेखन ६. जाहिरात लेखन ७. ई-मेल ८. निमंत्रण पत्रिका	०.५	०.७
४.	प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्याय	अध्यापकांनी विद्यार्थ्यांच्या कौशल्यांना उपयुक्त असे विषय प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्यायाकारिता मार्गदर्शन करणे अपेक्षित आहे.	०.५	०.७
		एकूण	०३	४५

अध्यक्ष मराठी भाषा अभ्यासमंडळ

प्रा.डॉ.दास वैद्य

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ताराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

जून २०२२ पासून - नवीन अभ्यासक्रम (CBCS)

बी.कॉम.प्रथम वर्ष (द्वितीय सत्र) अभ्यासपत्रिका -२

भारतीय भाषा : मराठी (भाग -२)

संकेतांक - MAR - 02

तासिका - ५७ तास - ४५ श्रेयांक - ०३ गुण - १०० (लेखी परीक्षा -८० प्रात्यक्षिक-२०)

अ. क्र.	घटक	अभ्यासक्रमाचा तपशील	श्रेयांक	तास
१.	काव्य विभाग	१. या झोपडीत माझ्या - राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज २. प्रार्थना - कुसुमाग्रज ३. तुझ्या मताचे - वामनदादा कर्डक ४. सांगा कसं जगायचं ? - मंगेश पाडगावकर ५. आल्या जुळून तारा - सुहासिनी इर्लेकर ६. समाधान - फ. म. शहाजिंदे ७. जीवनाचा शोध घेताना - वाहरु सोनवणे ८. शिकवण - नारायण कुलकर्णी कवठेकर ९. कळा सोसताना - जगदीश कदम १०. जीवाचा आटापिटा - लोकनाथ यशवंत ११. बाप म्हणायचा - इंद्रजित भालेराव १२. युद्ध - नीरजा	०१	१५
२.	गाद्य विभाग	१. ज्ञात - अज्ञात अहिल्याबाई होळकर - विनया खडपेकर २. खोप - रा. रं. बोराडे ३. विनदरदी - भीमराव वाघचौरे	०१	१६

		४. क्लोरॉफिल - रेखा बैजल ५. निश्चल डोंगरगाव, प्रेमळ माणसं - बा.भो.शास्त्री ६. लॉरी बेकर - अतुल देऊळगावकर		
३.	उपयोजित मराठी	१. पुस्तक परीक्षण २. नाट्य परीक्षण (प्रयोगिक रूप) ३. पटकथा ४. जाहिरात लेखन ५. माहिती पत्रक ६. निविदा ७. बातमी लेखन ८. अहवाल लेखन	०.५	०७
४.	प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्याय	अध्यापकांनी विद्यार्थ्यांच्या कौशल्यांना उपयुक्त असे विषय प्रकल्प / प्रात्यक्षिक / स्वाध्यायाकारिता मार्गदर्शन करणे अपेक्षित आहे.	०.५	०७
		एकूण	०३	४५

प्रा. डॉ. दासू वैद्य
 अध्यक्ष मराठी भाषा अभ्यासमंडळ

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

जून २०२२ पासून- नवीन अभ्यासक्रम (CBCS)

बी.कॉम.प्रथम वर्ष (प्रथम सत्र) अभ्यासपत्रिका -१

भारतीय भाषा : मराठी (भाग -१)

उद्दिष्टे -

१. मराठीतील वैविध्यपूर्ण सृजनाविष्काराचा आस्वाद घेण्याची अभिरूची निर्माण करून कलाकृतील सौंदर्यस्थळाचा शोध घेण्याची वृत्ती वाढीस लावणे.
२. विद्यार्थ्यांमध्ये नीतिमूल्यांचे व वैज्ञानिक जाणिवांचे संस्करण करणे.
३. राष्ट्रीय एकात्मता व बंधुभाव वाढीस लागण्यास मदत करणे.
४. निवडक गद्य व काव्य यांच्या अनुषंगाने मराठी साहित्यातील विविध प्रवाहांचा परिचय करून देणे.
५. उपयोजित मराठीच्या माध्यमातून रोजगाराभिमुख शिक्षण देऊन व्यावसायिक वृत्ती वाढविणे व स्वावलंबी बनवण्यास मदत करणे.
६. भाषिक लेखनाचा स्तर उंचावण्यास मदत करणे.
७. सृजनासाठी विद्यार्थ्यांना उद्युक्त करणे.

काव्य विभाग

१. वचन - महात्मा बसवेश्वर
२. इये मन्हाठिचिये नगरी - संत ज्ञानेश्वर
३. अवघा रंग एक झाला - संत सोयराबाई
४. पतित तू पावना - संत कान्होपात्रा
५. बाजार - संत एकनाथ
६. चित्त शुद्ध तरी - संत तुकाराम
७. चंदनाचा संग लाधलिया वृक्ष - संत बहिणाबाई
८. फटका - अनंत फंदी
९. तयास मानव म्हणावे का ? - सावित्रीबाई फुले
१०. आम्ही कोण ? - केशवसुत

११. देव दिसला, देव कोठे ? - बहिणाबाई चौधरी

१२. फुलराणी - बालकवी

गद्य विभाग

१. रुंभणेयाचा दृष्टांत - केशीराज बास
२. मराठी ग्रंथकार सभेस पत्र - महात्मा फुले
३. स्त्री- पुरुष तुलना - ताराबाई शिंदे
४. शील व सौजन्य - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
५. कला व जीवन - साने गुरुजी
६. डोळे - अण्णा भाऊ साठे

उपयोजित मराठी विभाग

१. लेखन विषयक नियम	५. पत्रलेखन
२. विरामचिन्हे	६. जाहिरात लेखन
३. ब्लॉग लेखन	७. ई-मेल
४. गीत लेखन	८. निमंत्रण पत्रिका

प्रकल्प लेखन

१. शिबिरातील रोजनिशी	३. मुलाखत (कामगार, छोटे व्यावसायिक, रोजंदारीवरील कामगार)
२. प्रवास नोंदी	४. ओवी संकलन व विश्लेषण

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

जून २०२२ पासून- नवीन अभ्यासक्रम (CBCS)

बी.कॉम.प्रथम वर्ष (दुसरे सत्र) अभ्यासपत्रिका -२

भारतीय भाषा : मराठी (भाग -२)

काव्य विभाग

१. या झोपडीत माझ्या - राष्ट्रसत तुकडोजी महाराज
२. प्रार्थना - कुसुमाग्रज
३. तुझ्या मताचे - वामनदादा कर्डक
४. सांगा कसं जगायचं ? - मंगेश पाडगावकर
५. आल्या जुळून तारा - सुहासिनी इर्लेकर
६. समाधान - फ. म. शहाजिंदे
७. जीवनाचा शोध घेताना - वाहरू सोनवणे
८. शिकवण - नारायण कुलकर्णी कवठेकर
९. कळा सोसताना - जगदीश कदम
१०. जीवाचा आटापिटा - लोकनाथ यशवंत
११. बाप म्हणायचा - इंद्रजित भालेराव
१२. युद्ध - नीरजा

गद्य विभाग

१. ज्ञात - अज्ञात अहिल्याबाई होळकर
- विनया खडपेकर
२. खोप - रा. रं. बोराडे
३. बिनदरदी - भीमराव वाघचौरे
४. क्लोरोफिल - रेखा बैजल
५. निश्चल डोंगरगाव, प्रेमळ माणसं - बा.भो.शास्त्री
६. लॉरी बेकर - अतुल देऊळगावकर

उपयोजित मराठी

१. पुस्तक परीक्षण	५. माहिती पत्रक
२. नाट्य परीक्षण (प्रयोगिक रूप)	६. निविदा
३. पटकथा	७. बातमी लेखन
४. जाहिरात लेखन	८. अहवाल लेखन

प्रकल्प लेखन

प्रकल्प लेखनाच्या संदर्भात पुढील विषयाच्या अनुषंगाने ०१ श्रेयांकात अध्यापकाने मार्गदर्शन करणे अभिप्रेत .

- १) म्हणी संकलन व विश्लेषण.
- २) घोषवाक्य. (वेगवेगळ्या विषयावरील दहा घोषवाक्य तयार करून विश्लेषण करणे)
- ३) संवादलेखन मुलाखत. (साहित्यिक, लोकप्रतिनिधी, प्रशासक, कर्तबगार व्यक्ती)

नोट : प्रकल्प लेखनासाठी प्रत्येक सत्रात उपनिर्देशित विषयातील एखादा विषय निवडून २००० शब्द मर्यादित लिहावा.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप (८० गुण)

सूचना :

- पहिला प्रश्न सोडविणे अनिवार्य

प्रश्न १ला : १) बहुपर्यायी - २० गुण

प्रश्न २ रा : पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) - १५ गुण

प्रश्न ३रा : पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) - १५ गुण

प्रश्न ४था : टीपा लिहा. (कोणतेही तीन) - १५ गुण

प्रश्न ५ वा : संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणतेही तीन) - १५ गुण

डा. दासू वैद्य